

A Fővárosi Ítéltábla a **felperes jogi képviselője (felperes jogi képviselőjének címe)** által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek a **alperes jogi képviselője (alperes jogi képviselőjének címe)** által képviselt **I. rendű alperes (I. rendű alperes címe)** I. rendű, az II. rendű alperes neve (**II. rendű alperes címe**) II. rendű, az **IV. rendű alperes (IV. rendű alperes címe)** IV. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2020. június 2. napján kelt 66.P.22.830/2019/23. számú ítélete ellen a felperes által 25. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 693.500 (hatszázkilencvenháromezer-ötszáz) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

- [1] A néhai korábbi III. rendű alperes mint adós, zálogkötelezett, a felperes mint adóstárs és az I. -II. rendű alperesek mint hitelezők között 2007. szeptember 26-án közjegyzői okiratba foglalt „Devizában nyilvántartott jelzálog-típusú hitel- és kölcsönszerződés” jött létre az abban írt feltételek mellett.

A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy a kölcsönszerződés semmis. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 237. §-a alapján kérte a szerződést az ítélethozatalig hatályossá, továbbá az alábbiak szerint érvényessé nyilvánítani: a tartozása elszámolása mellett kötelezze őt a bíróság 8.668.296 forint, a futamidőből fennmaradt 137.2 hónap alatt havi 63.180 forint részletekben történő megfizetésére. A tőke összege csökkentendő 5.807,78 CHF-fel, amely az elszámolás alapján tisztességtelenül felszámított összegként került kimutatásra. Álláspontja szerint miután az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás nem volt megfelelő, az Európai Unió Bírósága (továbbiakban: Bíróság) C-51/17. számú ítélete és a Kúria értelmezése szerint 20% értékromlással lehet számolni.

A felperes a 2020. évi XII. törvény kihirdetését követően keresetét kiegészítette azzal, hogy a bíróság állapítsa meg a vis maior helyzet beállása miatt a szerződés megszűnését, másodlagosan az értékaránytalanság kiküszöbölését kérte.

- [2] Az I-II. rendű alperesek a kereset elutasítását kérték figyelemmel arra, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat megfelelő volt. Kiemelték, hogy a Bíróság C-483/16. számú előzetes döntéshozatali eljárásában rögzítésre került, hogy a DH törvények nem ütköznek az európai fogyasztóvédelmi szabályokba. Megítélésük szerint feltűnő értékaránytalanságról a perbeli esetben nem lehet szó, a felperes az árfolyamkockázat tekintetében megfelelő tájékoztatást kapott.
- [3] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította és döntött a perköltség viselése tárgyában is. Ítélete indokolásában előrebocsátotta, hogy sem a koronavírus elleni védekezésről szóló 2020. évi XXII. törvény, sem a felhatalmazása alapján hozott kormányrendeletek nem nyilvánították semmissé a hitelszerződéseket. A törvényből nem következik az sem, hogy a szerződésből fakadó vitás kérdéseket vis maiorra hivatkozással kellene feloldani úgy, hogy bármelyik szerződő fél által vitatott szerződést a bíróság megszüntnek nyilvánítja. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok (a felek előadása, csatolt iratok) alapján megállapította, hogy az alperesek az árfolyamkockázat vonatkozásában tájékoztatást nyújtottak az adósok részére. Kiemelte, hogy a néhai III. rendű alperesnek - előadása szerint - csupán a tőkeösszeg és a havi törlesztőrészlet mértéke volt fontos, a kamat és a THM mértéke nem volt számára lényeges. Amennyiben a III. rendű alperes nem osztotta meg az információkat a felperessel, az nem a hitelező hibája, ugyanis a jóhiszeműséget a jogszabály nem csupán a szolgáltatótól kívánja meg. A felperes nem vonta kétségbe, hogy a közjegyző a szerződés szövegét felolvasta, azonban nem kérdezett rá azon részekre, amelyeket nem értett. Mindebből az elsőfokú bíróság azt a következtést vonta le, hogy az adósok nem tartoztak a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztók közé, ezért érthette a felperest és a néhai III. rendű alperest meglepetésként, hogy a törlesztőrészletek emelkedtek. Az alperesek külön és a szerződésben több helyen is felhívták a figyelmet a devizaárfolyam változásának kockázatára, annak mértékére. Amennyiben az adósok körültekintően jártak volna el, ennek fel kellett volna tűnnie, amennyiben nem értették, kérdéseket tehettek volna fel. Mindebből következik, hogy az adósok nem voltak észszerűen figyelmesek. A kifejtettekre figyelemmel a bíróság a keresetet elutasította, ennél fogva nem rendelt ki a felperes indítványára pénzforgalmi szakértőt.
- [4] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes élt fellebbezéssel, melyben annak megváltoztatását, a kereseti kérelmével egyező döntés meghozatalát kérte, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat meghozatalára történő utasítását indítványozta az alperesek perköltségben történő marasztalása mellett. Kérelme indokául előadta, hogy a 2020. évi XII. törvény a vis maior helyzetet mint tényt állapította meg az Alaptörvény 53. §-a alapján, így nem érthető az elsőfokú bíróság azon indoka, hogy a 2020. évi XII. törvény nem nyilvánította a szerződéseket semmissé, ugyanis a teljesíthetetlenség magából a járványhelyzetből következik. A szerződés elháríthatatlan, külső okból történő teljesíthetetlensége nem a törvényből, hanem a vis maior tényhelyzetből adódik. Kifogásolta, hogy a határozat a tényhelyzettel és annak kikerülhetetlen és objektív következményeivel nem foglalkozik, ezen petitummal kapcsolatban érdemi döntés nem született. A feltűnő értékkülönbséggel kapcsolatban azzal érvelt, hogy az indokolás önmagával és a jogszabállyal, továbbá az uniós joggal és a Kúria állásfoglalásával is ellentétben áll, ugyanis bizonyított, hogy az alperesek a szerződéskötéskor elhallgatták az árfolyammal kapcsolatos és mint hivatásos pénzügyi szakemberek által ismert tényeket. Az MNB becsatolt állásfoglalása, valamint a BÉT árfolyam-előrejelzése, továbbá az

árfolyamkockázat-szabályzat becsatolásának elmaradása bizonyítja a döntés megalapozatlanságát. Kifogásolta, hogy a döntés csupán az érintett jogszabályok felsorolását tartalmazza, abból okszerű következtetés levonására nem került sor.

A döntés sérti a jogi hierarchiát, ugyanis figyelmen kívül hagyja a 2014/17. irányelv 23. cikkében megfogalmazottakat, azt, hogy a 20% mértékű árfolyamkockázatot az uniós jog olyan mértékűnek tekinti, amelyet a fogyasztó tájékoztatás hiányában is viselni köteles. Hivatkozott arra is, hogy a 23. cikk (1) bekezdés b) pontja kapcsán semmilyen korlátozó rendelkezés nem lett figyelembe véve, ilyenről tájékoztatást nem kapott a szerződés megkötésekor.

- [5] Az alperesek fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztettek elő.
- [6] Az ítélet tábla a fellebbezést a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [7] A fellebbezés nem alapos.
- [8] Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján a releváns tényállást helyesen állapította meg és az abból levont jogkövetkeztetése is helytálló, azonban az ítélet indokolása kiegészítésre szorul.
- [9] A felperes keresetében elsődlegesen a 2020. évi XII. törvény alapján, vis maior helyzet beállta miatt kérte a szerződés megszűnésének megállapítását a Ptk. 312. § (1) és (6) bekezdésére figyelemmel. Álláspontja szerint a szerződés megszűnése következik az előbbi törvény, valamint az e törvényben felhívott Alaptörvény 53. Cikk (3) bekezdéséből. Az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy sem a 2020. évi XII. törvény, sem a felhatalmazása alapján hozott kormányrendelet nem nyilvánította semmissé a hitelszerződéseket.
A koronavírus világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges azonnali intézkedésekről <http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=218577.380802> szóló 47/2020. (III. 18.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése szerint - ha a felek eltérően nem rendelkeznek - a veszélyhelyzet fennállása alatt az adósnak a hitelező által üzletszerűen nyújtott hitel- és kölcsönszerződésből, illetve pénzügyi lízingszerződésből (a továbbiakban: szerződés) eredő tőke-, kamat-, illetve díjfizetési kötelezettsége akként módosul, hogy az adós a szerződésből eredő tőke-, kamat-, illetve díjfizetési kötelezettsége teljesítésére fizetési haladékot kap (a továbbiakban: fizetési moratórium). A fizetési moratórium nem érinti az adós azon jogát, hogy az eredeti szerződési feltételek szerint teljesítsen. A (3) bekezdés alapján a fizetési moratórium 2020. december 31-éig tart, melynek időtartamát a Kormány rendeletével meghosszabbíthatja, míg az (5) bekezdés értelmében e § rendelkezéseit a 2020. március 18. napján huszonnégy órákor fennálló szerződések alapján már folyósított kölcsönökre kell alkalmazni.
A felperes a veszélyhelyzetre vonatkozó jogszabályokat tévesen értelmezi és tévesen jut arra a következtetésre, hogy a kölcsönszerződés megszűnt volna, a Ptk. 312. § (1) és (6) bekezdése alkalmazható lenne. A Korm.rendelet idézett rendelkezéséből egyértelműen következik, hogy a szerződések nem szűntek meg, az adósok a szerződések teljesítésére csupán haladékot kaptak. A felperes az elsőfokú eljárásban arra is hivatkozott, hogy a szerződés lehetetlenülését már akkor meg kellett volna állapítani, amikor az első ízben nem fizette meg a tartozását. Az ítélet tábla rámutat, hogy a 6/2013. PJE jogegységi határozat értelmében a deviza alapú kölcsönszerződés jellemzően nem lehetetlen szolgáltatásra irányuló szerződés [Ptk. 227. § (2) bekezdés] és mivel a pénztartozás fajlagos szolgáltatás, annak teljesítése lehetetlenülni sem tud mindaddig, amíg a teljesítés helyén törvényes fizetőeszköz létezik. A forint, amelyben a folyósításra és a törlesztésre -

egy ideig - sor került, valamint a deviza alapú kölcsönszerződésben megjelölt nyilvántartási devizanem (CHF) létező devizanem.

A felperes a 66.P.22.830/2019/21. sorszámú beadványában a szerződést a feltűnő értékaránytalanság kiküszöbölésével a jövőre vonatkozóan kérte érvényessé nyilvánítani a Ptk. 201. §-a, illetve a 203. § (2) bekezdése alapján. Álláspontja szerint a Ptk. 205/A. § (2) bekezdése értelmében a hitelezőnek kellett bizonyítania a szerződéssel kapcsolatban nyújtott tisztességes tájékoztatást, e körben hivatkozott a Kúria 2019. június 19-ei állásfoglalására.

- [10] A Ptk. 203. § (2) bekezdése szerint ha a szolgáltatás és ellenszolgáltatás között anélkül, hogy az egyik felet az ajándékozás szándéka vezetné, a szerződés megkötésének időpontjában feltűnően nagy az értékkülönbség, a sérelmet szenvedő fél a szerződést megtámadhatja. A felperes mind az elsőfokú eljárásban, mind a fellebbezésében feltűnő értékaránytalanságra hivatkozott, azonban a kölcsönszerződést sem a peres eljárást megelőzően, sem a perben nem támadta meg, ezért a felhívott jogszabály alapján a felperesi kérelem nem volt teljesíthető.
- [11] Tekintettel arra, hogy a felperes a szerződés érvénytelenségére vonatkozó kérelmének indokául az alperes árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatásának hiányosságára hivatkozott, az ítéletábra is vizsgálta, hogy az az átlagfogyasztó számára érthető és világos volt-e. A Hpt. szerződés megkötésekor hatályos 203. § (6)-(7) bekezdése szerint a pénzügyi intézménynek a lakossági ügyféllel kötött, devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja. A kockázatfeltáró nyilatkozattal szemben támasztott tartalmi követelmény az árfolyamkockázat ismertetése, hatása a törlesztőrészletre. A tájékoztatási kötelezettség megsértése alapot adhat a hozzá kapcsolódó szerződéses kikötés tisztességtelen jellege, és emiatt a szerződés (részleges vagy teljes) érvénytelensége megállapítására. Az a szerződéses feltétel, amely alapján az ügyletben rejlő, a szerződéses főszolgáltatás körébe tartozó árfolyamkockázatot korlátlanul az adós viseli, az esetben nem tisztességtelen, ha meghatározása megfelel a jóhiszeműség és tisztesség követelményének, ha az „általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos” fogyasztó számára világosan, és érthetően megfogalmazott [2/2014. PJE, Európai Unió Bírósága C-26/13. számú ítélet 74. pont, C-51/2017. számú ítélet 3. pont].
- [12] A felperes és a néhai III. rendű alperes az általuk külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozatban kijelentették: tudomással bírnak arról, hogy a kölcsönszerződésben rögzített deviza árfolyama napról napra változik - CHF esetében bármelyik irányban és bármilyen mértékben - ezért az esedékesség napján megfizetendő törlesztőrészlet forint összege előre nem megállapítható. Amennyiben a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül, a devizában megállapított törlesztőrészlet forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. A kölcsönszerződés V.4. pontja is tájékoztatást adott az árfolyamváltozás fent írt lehetőségéről és annak következményeiről, továbbá az adós tudomásul vette, hogy ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ő viseli. Kijelentette, hogy az árfolyamkockázatból adódó veszteség lehetőségét gondos megfontolás tárgyává tette, és fizetőképességének megfelelően mérlegelte.
- [13] A felhívott okiratok konkrét tartalma alapján a felperes megalapozott döntést hozhatott, értékelni tudta a rá telepített árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is. A 2/2014. PJE határozat 1. pontjához fűzött indokolás értelmében a rendelkezésre álló okiratokkal szemben a felperesnek nem csupán állítania, hanem bizonyítania kellett volna, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terhelő volta számára - a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjével megítélve

- nem volt világos és érthető; e perben ezt a felperes nem bizonyította. A felperes fellebbezésében sérelmezte, hogy a bíróság figyelmen kívül hagyta az MNB állásfoglalását, valamint a bizonyítási indítványában foglalt okiratokat nem szerezte be. A 6/2013. PJE határozat indokolása szerint „a tájékoztatási kötelezettség nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűségére. Ahogy arra a Legfelsőbb Bíróság a BH2012/7/G.4. számon közzétett elvi határozatában már rámutatott, a pénzügyi intézménynek nem kellett arról nyilatkoznia, hogy a hosszabb távra kötött szerződés ideje alatt mi lehet az árfolyamváltozás felső határa. Ilyen tartalmú tájékoztatási kötelezettséget egyébként nem is lehetne teljesíteni, mert az árfolyam emelkedésének, csökkenésének nincs pontosan előre látható, kiszámítható mértéke, illetve korlátja, különösen hosszú időintervallum esetén. A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete által a Kúria részére 2013. május 31-én adott tájékoztatás szerint, a 2001-2008 közötti időszakban a pénzügyi intézmények sem láthatták előre a jövőbeni árfolyamváltozásnak sem a mértékét, sem az irányát. Ezen időszakban a Magyar Nemzeti Bank stabilitási jelentései sem utaltak jelentős árfolyamváltozásra.” Így nem volt szükséges a felperes által indítványozott okiratok beszerzése sem.

- [14] A perben nem annak volt jelentősége, hogy a felperes átlagfogyasztónak minősül-e vagy sem, hanem a bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy a támadott feltételek az átlagos fogyasztó mércéjével megítélve világosak és érthetőek-e. Egyébként tévesen hivatkozott arra az elsőfokú bíróság, hogy a felperes nem tekinthető átlagos fogyasztónak, erre vonatkozó adat a perben nem merült fel. Az átlagos fogyasztó mércéjével megítélt felperes a tájékoztatást követően alappal nem gondolhatta azt, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy nem őt terheli, illetve őt csak korlátozott mértékben terheli (2/2014. PJE 1., III.1.). E feltételeket a Kúria - többek között - a Pfv.I.21.658/2019/6. számú ítéletében is megvizsgálta, azt nem találta tisztességtelennek.
- [15] Mindebből következően a kölcsönügyletben rejlő árfolyamkockázatot a fogyasztó felperesre telepítő szerződési feltétel tisztességtelen jellege, emiatt a kölcsönszerződés fellebbezésben is állított érvénytelensége a Ptk. 209/A. § (2) bekezdés alapján nem volt megállapítható.
- [16] A 2014/17/EU irányelv kihirdetésére a Hivatalos Lap 2014. február 28-i számában került sor (HL L 60., 2014.02.28., 34. o.), 49. cikke pedig úgy rendelkezik, hogy a Hivatalos Lapban történő kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba. A 2014/17/EU irányelv 43. cikke szerint az irányelv nem alkalmazandó azokra a hitelmegállapodásokra, amelyek 2016. március 21. előtt léteztek, vagyis megkötésre kerültek. Ezért a felperes által felhívott irányelv 23. cikkében írtak nem képezhettek vizsgálat tárgyát.
- [17] Mindezekre figyelemmel az ítéletábra a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [18] Az alperesek fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztettek elő, a másodfokú eljárásban igazolt költségük nem felmerült fel, ezért e kérdésben az ítéletábrának határoznia nem kellett. A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték a 6/22016. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam terhén marad.

Dr. Németh László s.k.
a tanács elnöke

. Molnár Ágnes s.k.. Merőtey Anikó s.k.

előadó bíró bíró